

MAGISTRÁT HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 26.05.2022

Číslo záznamu: MAG 353676/2022
Spisový znak: UL1
Skartačná
lehota: A10

AKTUALIZÁCIA CELOMESTSKÉHO ZOZNAMU PAMÄTIHODNOSTÍ BRATISLAVY

Predkladateľ:

Mgr. Ctibor Košťál, v. r.
riaditeľ magistrátu

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu
3. Heslovitý zoznam
4. Evidenčné listy
5. Stanovisko Komisie pre kultúru, médiá a ochranu kultúrneho dedičstva MsZ
6. Uznesenie MsR č.302/2022 z 12.05.2022

Zodpovedný:

PhDr. Ivo Štassel, v. r.
riaditeľ Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave

Spracovateľ:

PhDr. Ivo Štassel, v. r.
riaditeľ Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave

**Kód uznesenia 12.1.
12.4.**

Návrh uznesenia

Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta SR Bratislavy po prerokovaní materiálu

A. schvaľuje

aktualizovaný Celomestský zoznam pamätihodností hlavného mesta SR Bratislavy.

B. ukladá

riaditeľovi Mestského ústavu ochrany pamiatok

uverejniť aktualizovaný Celomestský zoznam pamätihodností hlavného mesta SR Bratislavy na webovej stránke organizácie.

T: 30. 06. 2022

Dôvodová správa

Poslanci Mestského zastupiteľstva rozhodli na svojom októbrovom zasadaní v roku 2010 o vypracovaní „Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy“ s tým, že jeho prípravou poverili Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave. Jedná sa o uznesenie č. 1171/2010 zo dňa 28.10. 2010 s termínom splnenia úlohy k 31.12. 2011. Tento zoznam bol spracovaný v priebehu roka 2011 a následne predložený na schválenie do decembrového zasadania Mestského zastupiteľstva. Schválený bol uznesením MsZ dňa 15.decembra 2011.

V dôvodovej správe ku schválenému materiálu bolo uvedené, že sa jedná o otvorený zoznam v tom zmysle, že v budúcnosti doňho bude možné dopĺňať ešte ďalšie položky. V priebehu roka 2013 bol urobený celomestský zoznam doplnený o 59 nových položiek, ktoré boli schválené uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy dňa 21.11. 2013. V marci 2016 bol zoznam rozšírený o 17 nových prvkov a celkový počet položiek dosiahol 300. V marci 2017 bol zoznam doplnený o ďalších 95 prvkov, čím dosiahol celkový počet položiek číslo 395. Koncom roka 2017 bol zoznam rozšírený o ďalších 114 nových položiek, z ktorých väčšinu tvorili náhrobky z historických cintorínov. Celkový počet položiek v zozname tým dosiahol číslo 509. V roku 2018 bolo do zoznamu zaevidovaných ďalších 21 nových položiek, z ktorých väčšinu tvoria náhrobky z historického Ondrejského cintorína a z Martinského cintorína, ktoré sú dôležitou súčasťou pamäte tohto mesta. Ku koncu roka 2019 dosiahol počet položiek číslo 551. Aktualizácia za rok 2020 obsahovala 21 nových položiek. Aktualizácia za rok 2021 obsahovala 23 nových položiek. Celomestská evidencia má aktuálne **595 položiek**.

Tohtoročná aktualizácia obsahuje súbor vojenských prvkov, architektonické diela aj výtvarné diela poslednej tretiny 20.storočia. Pri výbere boli uplatnené tie isté hodnotiace kritéria, ktoré sa používajú od vzniku evidencie:

- 1/ **kritérium významu** danej osobnosti (udalosti, artefaktu) pre hlavné mesto;
- 2/ **kritérium výnimočnosti** danej osobnosti (udalosti, artefaktu) v rámci svojej skupiny.

Existujúci celomestský zoznam, ktorý je zverejnený na web-stránke Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave a na GIS mape Hlavného mesta, týmto navrhujeme doplniť o **11 nových položiek**. Úlohou zoznamu pamätihodností je pripomenúť význam týchto objektov, udalostí a osobností ktoré boli súčasťou histórie nášho mesta.

Uznesením Mestskej rady hlavného mesta SR Bratislavy č. 306/2022 zo dňa 12. 05. 2022 Mestská rada hlavného mesta SR Bratislavy odporúča Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta SR Bratislavy prerokovať aktualizáciu Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy.

DOLOŽKA VPLYVOV

Predložený materiál nemá dopad na čerpanie z rozpočtu mesta ani finančné požiadavky na ďalšie rozpočtové obdobie.

Heslovitý zoznam

1. Názov: **Vila Bakchus** od architekta Emila Belluša z r.1937
Adresa: Nám. Titusa Zemana – Vajnory
2. Názov: **Vila riaditeľa Dynamit-Nobel** od architekta E. Sporzona z r.1942
Adresa: Jurajov dvor – Nové Mesto
3. Názov: **Poliklinika Tehelná** od architekta V. Šišoláka z r.1980
Adresa: Tehelná ul. 26 – Nové Mesto
4. Názov: **loggiový dom** od architektov Š. Svetka a J. Hauskrechtu z r.1974
Adresa: Medená 21-33 – Staré Mesto
5. Názov: býv. **trafostanica s verejnými záchodmi** od ing. Bachratého z r.1941
Adresa: roh Šancovej a Žabotovej ul. – Staré Mesto
6. Názov: **komín býv. čokoládovej továrne P. Mojsoviča** z 20.rokov 20.stor.
Adresa: Grosslongova ul.č.58 – Staré Mesto
7. Názov: umelecké dielo **Slnčné hodiny** od sochára Š. Prokopa z 80.rokov 20.stor.
Adresa: Dolnozemska ul. (pri Ekonomickej univerzite) – Petržalka
8. Názov: umelecké dielo **Dedinská svadba** od sochára V. Kompánka z r. 1972
Adresa: Nevädzová ul.č.6 – Ružinov
9. Názov: umelecké dielo **UFO** od sochára J. Hovorku z r. 1980
Adresa: Bieloruská ul. (sídliisko Medzi jarkami) – Podunajské Biskupice
10. Názov: umelecké dielo **Býk** od sochára T. Luga z r. 1960
Adresa: Račianska ul. – Nové Mesto
11. Názov: **súbor značenia protiletckých krytov šípkami** zo začiatku 40.rokov 20.stor.
Adresy: Anenská ul.č.3 – Staré Mesto, Belopotockého ul.č.1,3 – Staré Mesto, Benediktiho ul.č.3,4,6 – Staré Mesto, Bjornsonova ul.č.1 až 6 – Staré Mesto, Dobrovičova ul.č.1,3,5,7 – Staré Mesto, Ferienčíkova ul.č.1 – Staré Mesto, Francisciho ul.č.6 – Staré Mesto, Gajova ul.č.13 – Staré Mesto, Kúpeľná ul.č.1,3,5 – Staré Mesto, Palisády č.21,23,46 – Staré Mesto, Podjavorinskej ul.č.3,5 – Staré Mesto, Povraznícka ul.č.9 – Staré Mesto, Šoltésovej ul.č.3,22 – Staré Mesto, Strelecká ul.č.2 – Staré Mesto, Záhradnícka ul.č.3 – Staré Mesto, Zochova ul.č.16 – Staré Mesto, Trenčianska ul.č.3 – Ružinov, Kalinčiakova ul.č.9 – Nové Mesto, Pri starej prachárni č.4,8 – Nové Mesto, Vajnorská ul.č.16,18 – Nové Mesto,

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava

Mestská časť: Bratislava – **Vajnory**

Adresa: Námestie Titusa Zemana

Adresa popisom: centrum obce

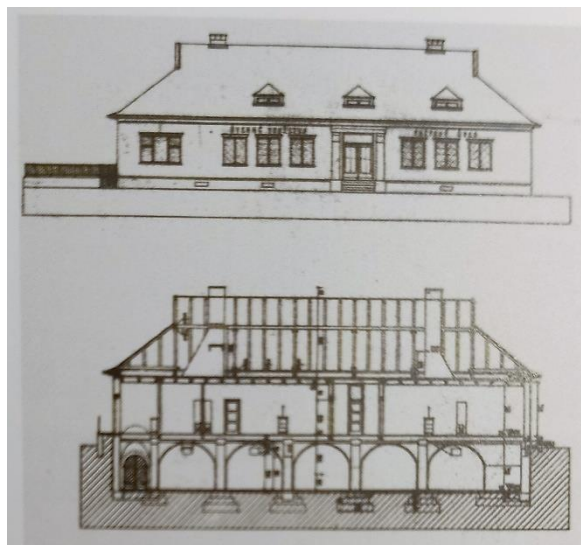
Názov pamätihodnosti: **Bakchus vila**

Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná

Číslo v zozname pamätihodností Vajnory : je evidovaný

Foto:

Pôvodný plán z r.1937

Popis:

Objekt vinárne Bakchus je jedinečným objektom v priestore vidieckého sídla. Bol postavený v r.1937 ako osídlo Úverného družstva. Úverné družstvo bolo súčasťou Zväzu hospodárskych družstiev, družstevníctvo v medzivojnovom období zaznamenalo veľký rozmach. Združovalo, organizovalo veľa roľníkov, ktorí si navzájom pomáhali, družstvo bolo nositeľom moderných myšlienok hospodárenia. V obciach, kde mali tieto družstvá značnú podporu, stavali si aj svoje „spolkové“ domy. Takýmto príkladom je aj objekt dnešnej vinárne Bakchus vo Vajnoroch. Významný slovenský architekt, **národný umelec Emil Belluš** (1899-1979), v 30-tych rokoch intenzívne spolupracoval s Národným ústredím potravných družstiev (NUPOD), pre ktorých navrhol, okrem iného, aj budovu centrálneho ústredia na Nám. SNP v Bratislave. Pracovne sa venoval aj lokálnym objektom pre potreby družstva v dedinách, najmä na západnom Slovensku. Jeho autorstvo je potvrdené aj pri objekte vo Vajnoroch.

Objekt je v zásade intaktne zachovaný v nezmenenej podobe od čias vzniku, je podpivničený, v suteréne sú zaklenuté tehlové klenby. Krov je drevený, pôvodný. Hodnotným priestorom je aj spoločenská miestnosť v zadnej časti objektu, ktorá je prestropeňá trámovým dreveným stropom s rezbárskym dekorom. V prízemí objektu, v časti do námestia, sú v súčasnosti priestory upravené pre prevádzku reštaurácie (pizzerie).

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: marec 2022

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – **Nové Mesto**
Adresa: Pri dvore
Adresa popisom: Jurajov dvor
Názov pamätihodnosti: **Vila Jurajov dvor**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Nového Mesta: nie je evidovaný
Foto:

Popis:

Kedysi majer Jurajov dvor patril pod chemické závody Dynamit-Nobel, po vypuknutí druhej svetovej vojny sa továreň začlenila do nemeckého koncernu I. G. Farben. Obnovila sa tam výroba výbušnín a nacisti začali do bratislavskej továrne vo veľkom investovať. S nemeckým kapitálom prišlo aj nemecké vedenie podniku. Riaditeľovi Oskarovi Schmidtovi sa asi veľmi cnelo za domácou idylkou, a tak si nechal na majeri postaviť dom v nemeckom ľudovom štýle podľa projektu karpatsko-nemeckého architekta **Ernsta Sporzona**. Vo vile od roku 1942 bývali rodiny riaditeľa Dynamit-Nobel Oskara Schmidta a riaditeľa koncernu I.G. Farben Heinricha Gattineaua. Ešte stojí za zmienku, že v roku 1947 bol Gattineau (narodený v Rumunsku, preto také meno) súdený v Norimbergu za vojnové zločiny, bol však zbavený všetkých obvinení a v Západnom Nemecku potom pôsobil v rôznych riadiacich funkciách. Súčasťou nemeckej prestavby bola aj v bývalom sade zriadená záhrada vysadená miestnymi listnatými a ihličnatými drevinami, aby navodila idylu stredoeurópskeho lesoparku. Po vojne sa skončila sláva tejto krásnej vily. Okolo roku 1955 sa majer presúva do vlastníctva mesta Bratislavy a postupne začína ustupovať najväčšej vozovni mestskej dopravy, paradoxne pod názvom pôvodného majera. Pripadla aj s Jurajovým dvorom dopravnému podniku, ktorý v nej zriadil služobné byty a od roku 1995 už iba chátu.

Literatúra a pramene:

<http://balove.sk/vila-na-jurajovom-dvore-rodinna-idylka-nacistickych-tovarnikov/>

<https://bratislava.sme.sk/c/20250043/historicka-vila-bude-mat-novy-osud.html>

Pozsonyi Kifli Polgári Társulás - Občianske združenie Bratislavské rožky.

Ivor Švihran FB

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: marec 2022

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava

Mestská časť: Bratislava – **Nové Mesto**

Adresa: Tehelná 26

Adresa popisom: blok vymedzený ulicami Tehelná, Priečna, Kukučínova

Názov pamätihodnosti: **Poliklinika Tehelná**

Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná

Číslo v zozname pamätihodností Nového Mesta: nie je evidovaný

Foto:

Popis:

Hmotovo rozmerný objekt polikliniky je vcelku nevhodne umiestnený do historicky staršej obytnej zástavby. Napriek tomu z hľadiska architektúry má budova prehľadnú a prevádzkovo čistú dispozíciu a veľkorysý architektonický výraz rozsiahlych zdravotníckych stavieb svojho obdobia. Autorom projektu je architekt **Viktor Šišolák**, projekt je z r.1976 (realizácia je z r.1980). Objekt má pôdorys v tvare písmena L, v zvislých rizalitoch sú umiestnené schodiská. Vstup do budovy je po širokom nástupnom schodisku, na úroveň zvýšeného prízemí alebo z krytého parkoviska v úrovni terénu, pod budovou. Poliklinika má zachovanú pôvodnú úpravu komunikačných traktov, chodieb, schodísk. Fasády objektu sú určené rytmom vodorovných líní pásových okien s pásmi muriva obloženými páleným obkladom tehlovej farby.

Literatúra a pramene:

Moravčíková, H., Dulla, M.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. (Slovart, 2002)

Žalman, P.: Architektonický atlas Bratislava 1970-2006 (Bratislava, 2007)

Register modernej architektúry OA HÚ SAV register-architektury.sk, [cit. 2021-07-02].

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: marec 2022

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – **Staré Mesto**
Adresa: Medená 21 - 33
Adresa popisom: rozmerný blok domu
Názov pamätihodnosti: **Bytový dom**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Starého Mesta: nie je evidovaný
Foto:

Popis:

Zalomená parcela v ohybu Medenej ulice dávala možnosť netypického riešenia obytného domu. Tejto úlohy sa kreatívnym spôsobom zmocnili architekti **Štefan Svetko a Július Hauskrecht** a navrhli v r.1968 (realizácia 1974), originálny 8 poschodový, bytový dom, s efektnými ustupujúcimi balkónovými lodžiami. Lodžie majú rôzne rozmery, smerom nahor sa rozširujú. Na tvar lodžií nadväzuje časť zubkovito ustupujúcej bočnej fasády smerom do Medenej ulice. Ďalšia časť domu je striedma. V parteri domu bol navrhnutý rozsiahly obchodný priestor (dlhé roky predajňa hudobných nástrojov), s výbornými interiérmi.

Literatúra a pramene:

Moravčíková, H., Dulla, M.: Architektúra Slovenska v 20. storočí. (Slovart, 2002)

Žalman, P.: Architektonický atlas Bratislava 1970-2006 (Bratislava, 2007)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

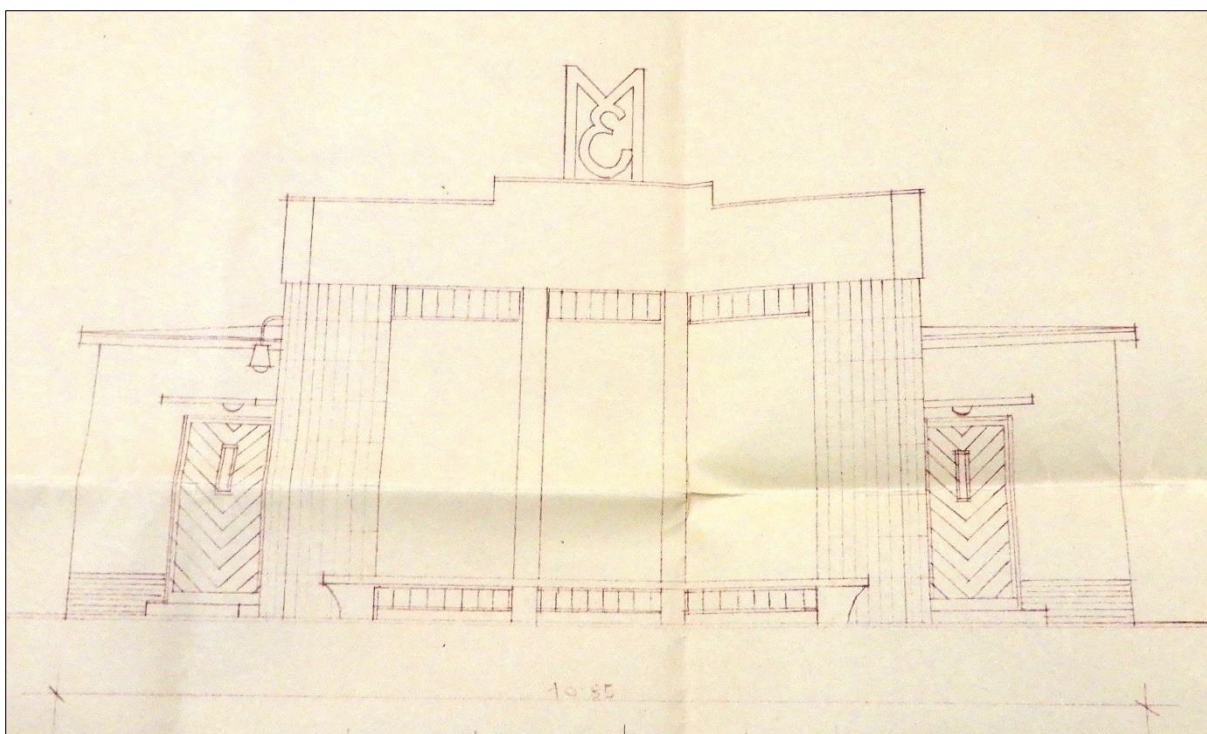
Autor fotodokumentácie: PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: marec 2022

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Staré Mesto
Adresa: Šancová ulica
Adresa popisom: na rohu Šancovej ulice a Nám F. Liszta, východne od električkovej trate
Typ pamätihodnosti: kategória hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **trafostanica**
Foto:

Plán fasády z roku 1941

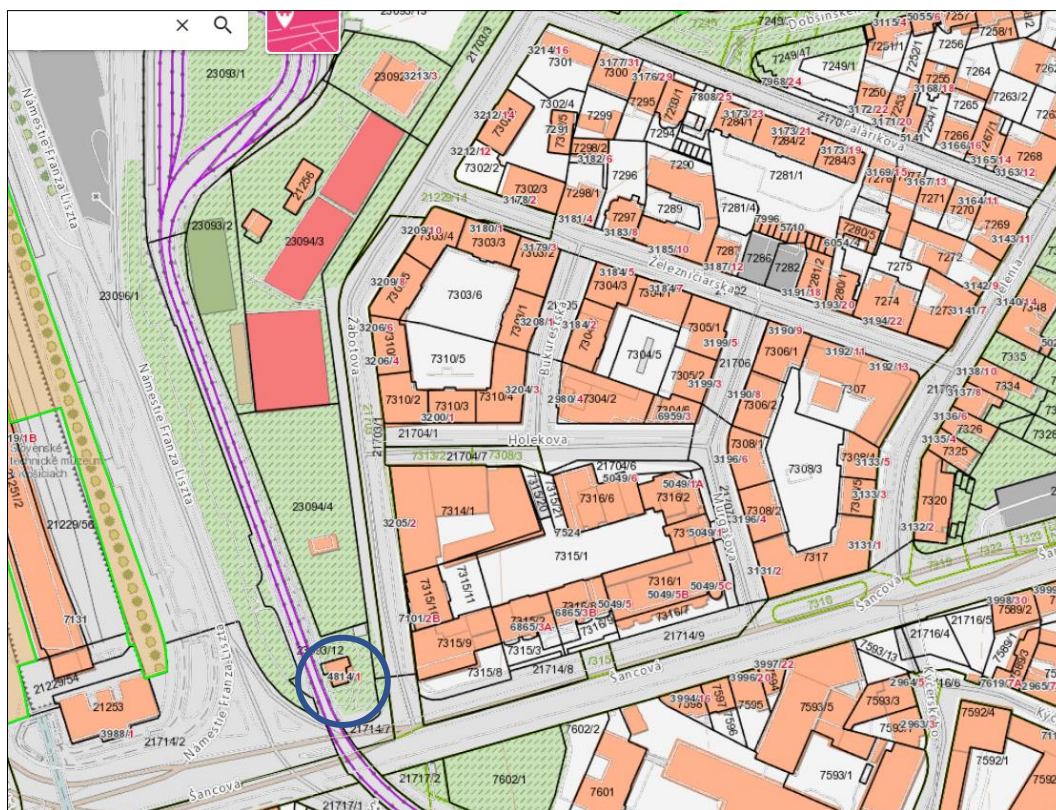
Znak Mestských elektrárn.

Popis:

Malá stavba stojí na južnom konci zeleného pásu medzi električkovou traťou a Žabotovou ulicou. Bola postavená ako súčasť nového využitia tohto územia pre športovo relaxačné účely. Severne od nej zriadili tenisové kurty, postavili šatne, dom správcu kurtov a v závere postavili v roku 1920 budovu Ambulatória (dnes Žabotova ul. č. 3), na druhej strane ulice postavili domy pre železničiarov. Trafostanicu spojenú s verejnými záchodmi postavili **v roku 1941 podľa projektu Ing. Bachratého**, stavebníkom boli Elektrárne mesta Bratislavy. Južná časť slúžila ako trafo stanica, severozápadná časť ako pánske záchody, severovýchodná ako dámske záchody, oddelené boli miestnosťou dozoru.

Objekt je ojedinelým zachovaným príkladom technickej a hygienickej stavby zo 40. rokov 20. storočia na území mesta.

Spracovala: Z. Zvarová, Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave, marec 2022.

<https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis/sk/kataster>, 22. 3. 2022.

Zdroj: Archív mesta Bratislava, f UHA, kr. 680.

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava - Staré Mesto
Adresa: Grösslingova ul. č. 58
Adresa popisom: vnútroblok ulíc Grösslingová – Ulica 29. augusta – Lazaretská – Továrenská (Karadžičova)
Typ pamätihodnosti: kategória hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **Komín Mojsovičovej továrne**
Foto:

Celok komína a nápis „Mojsovič“ na komíne.

PETER K. MOJSOVIČ

Továrňa na čokoládu,
cukrovinky
a smetanové karamelky

Dvorný dodávateľ kráľa
Srbov, Chorvátov
a Slovincov

☎
Telefon 11-24
☎

Poštové šekové kontá:
Praha 400.788
Žateb 46.299
Viedeň 156.238
Budapešť 39.541
☎

Adr. telegramov: „Kandit“

Peter K. Mojsovič

BRATISLAVA GRÖSSLINGOVÁ
ULICA 68.

Reklama v Zlatej knihe Bratislava z roku 1928.

Mojsovičova *Továrňa na čokoládu, cukrovinky a smetanové karamelky* fungovala v medzivojnovom období asi dvadsať rokov; zanikla zrejme na konci druhej svetovej vojny pri bombardovaní mesta. Z továrne sa však zachoval jeden komín s nápisom *MOJSOVIČ*, či sú súčasťou továrne aj príslušné objekty nie je možné pre nedostupnosť areálu nateraz určiť. Kresba továrne v Zlatej knihe Bratislavy z roku 1928 zachytáva múr na línii/uličnej čiare Grösslingovej ulice aj podnikové budovy vo vnútri areálu, kde sú zakreslené aj tri komíny. V reklame je majiteľ továrne uvádzaný ako *dvorný dodávateľ kráľa Srbov, Chorvátov a Slovincov*. Priestor je dnes zastavaný, továrňa v podobe ako je na reklamnej kresbe, už neexistuje.

Na území Starého Mesta Bratislavy sú, napriek existencii mnohých väčších či menších tovární v minulosti, zachované len 2 komíny a to komín kúpeľov Grössling a komín továrne na čokoládu. Vzhľadom k ojedinelosti zachovania považujeme za potrebné ho zaradiť do zoznamu celomestských pamätihodností.

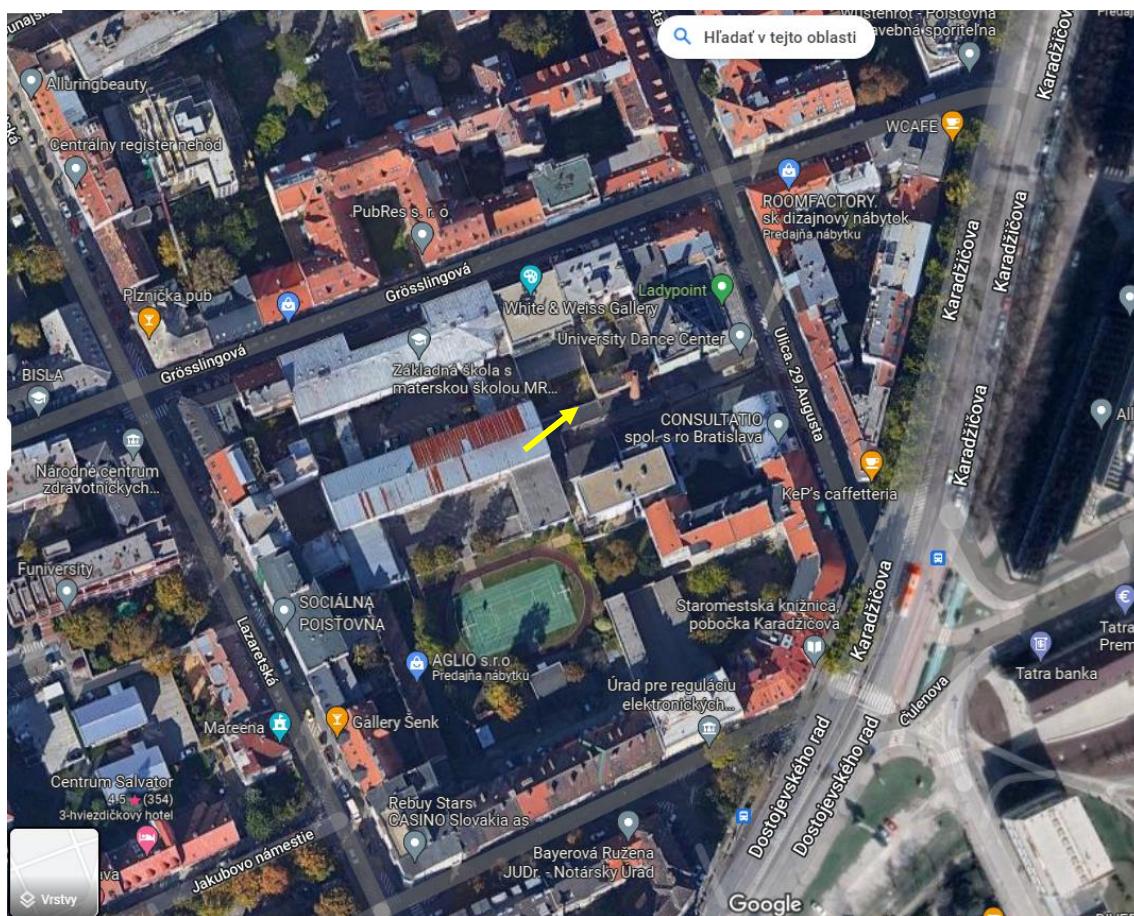
Spracovala:

Z. Zvarová, Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave, marec 2022.

Zdroj:

Zlatá kniha mesta Bratislavy. Das goldene Buch der Stadt Bratislava. Bratislava város aranykönyve. Bratislava 1928, s. 307.

Oršulová, J.: Komín vo vnútrobloku ulíc Grösslingová – Ulica 29. augusta – Lazaretská – Továrenská (Karadžičova), 2021, rkp. nepubl.

[https://www.google.com/maps/search/Potraviny/@48.1449555,17.1218357,285m/data=!3m1!1e3?hl=sk-SK,](https://www.google.com/maps/search/Potraviny/@48.1449555,17.1218357,285m/data=!3m1!1e3?hl=sk-SK)

22.3 2022.

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – Petržalka
Adresa: Dolnozemska ul.
Adresa popisom: vedľa Prístavného mostu , z južnej strany, vedľa Ekonomickej univerzity.
Typ pamätihodnosti: kategória hmotná nehnuteľná
Názov pamätihodnosti: **Slnéčné hodiny**

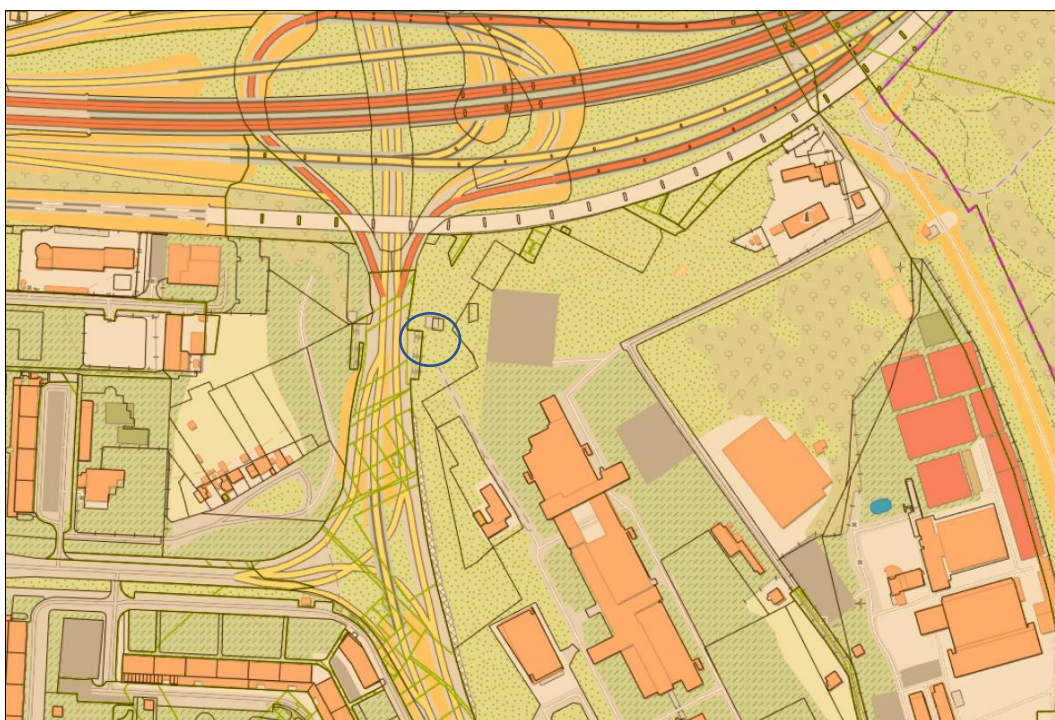
Foto:

Popis:

Monumentálna plastika s názvom Slnečné hodiny vznikla v 80. rokoch 20. storočia. Jej autormi sú akad. sochár Štefan Prokop, Ing. arch. L. Beisetzer, Ing. arch. J. Šimek, Ing. arch. J. Jakubík. Reprezentuje sochársku exteriérovú tvorbu na ploche novovznikajúceho najväčšieho sídliska na Slovensku Petržalky a je príkladom výtvarného dotvorenia dôležitého cestného ťahu medzi Petržalkou a druhou stranou Dunaja.

Spracovala: Z. Zvarová, Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave, marec 2022.

<https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis/sk/kataster>, 22.3. 2022.

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava
Mestská časť: Bratislava – **Ružinov**
Adresa: Nevädzová ul. 6
Adresa popisom: pred budovou Retro
Názov pamätihodnosti: **Dedinská svadba**
Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná
Číslo v zozname pamätihodností Ružinova: nie je evidovaný

Foto:

Popis:

Plastika je súčasťou sídliska Trávniky od 70.-ych rokov.20.stor. Sídlisko Trávniky (1961-1963) je výsledkom spolupráce architektov Štefana Ďurkoviča, Ferdinanda Milučkého a Karola Ružeka (Stavoprojekt), práce realizovali Pozemné stavby.

Toto umelecké dielo, vysoké skoro 6 m je dominantným výtvarným prvkom celého priestoru. Ide o prácu renomovaného slovenského sochára **Vladimíra Kompánka** (1927 -2011). Plastika je vyhotovená zo zváraného železného plechu v hrúbke 4 mm, je vysoká 520 cm, široká 450 cm a 75 cm hrubá. Upevnená je na železobetónovej platni o rozmeroch 300x 300x 90 cm. Plastika má železobetónové jadro a o podklad je uchytená 16 masívnymi nitmi. Plastika je opatrená náterom v červenej farbe.

Pre Kompánkovu tvorbu je charakteristický zmysel pre znakovosť, symbol, snaha o zjednodušenie až redukciu predmetu či námetu na geometrický znak či symbol. Táto metóda umeleckej tvorby má za výsledok mimoriadne silné vizuálne pôsobenie diela. Námetom pre plastiku je téma **dedinskej svadby** - svieži figurálny, dynamický motív jazcov čo vezú svadobčanov na koňoch. Plastika je z r.1972, inštalovaná na miesto bola v prvej štvrtine roku 1973.

Literatúra a pramene:

Vladimír Kompánek : Sochy a kresby, máj-august 1993-katalóg., (zostavila Klára Kubíková, SNG 1993)

Agenda Slovenského fondu výtvarných umení (In. SNA Drotárska cesta) – spracovala : PhDr. Jana Hamšíková, 2012

Spracoval:

PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie:

PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: marec 2022

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava

Mestská časť: Bratislava – **Podunajské Biskupice**

Adresa: Bieloruská ul.

Adresa popisom: miestna časť Medzi jarkami (Medzijarky)

Názov pamätihodnosti: **UFO**

Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná

Číslo v zozname pamätihodností Podunajské Biskupice: nie je evidovaný

Foto:

Popis:

Priestor medzi osemposchodovými panelovými domami, zoskupenými do polkruhu, je na sídlisku Medzi jarkami vyhradený pre detské ihrisko a voľno časové aktivity. Dominantou priestoru je kovová kompozícia v tvare lietajúceho taniera, známa ako „UFO“. Sídlisko bolo postavené koncom 70-tych rokov (1979) Konštrukcia lietajúceho taniera, ktorá je z kovu ,je uchytená do betónového podstavca. Keď sa v r.2008 MČ rozhodla revitalizovať plochu parku a chcela „UFO“ odstrániť, zdvihla sa medzi obyvateľmi vlna odporu. UFO je poznávacím znamením sídliska a obyvatelia k nemu majú väzbu. Z tohto dôvodu zostalo zachované, neskôr opravené. Dnes je symbolom doby, kedy vesmír bol priestorom pre studenú vojnu a súperenie krajín. Autor plastiky: **Juraj Hovorka**.

Literatúra a pramene:

<http://bratislava.sme.sk/c/4029888/ufo-coskoro-odleti-park-opravia.html#ixzz25ayj4TzI>

z 19. 8. 2008

<http://bratislava.sme.sk/c/5275686/park-medzijarky-obnovia.html>

<http://www.34.sk/text.php?text=3-30>

Agenda Slovenského fondu výtvarných umení (In. SNA Drotárska cesta) – spracovala :
PhDr. Jana Hamšíková, 2012

Spracoval:

PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie:

PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: marec 2022

Evidenčný list pamätihodnosti mesta Bratislavy

Mesto: Bratislava

Mestská časť: Bratislava – **Nové Mesto**

Adresa: Račianska ul.

Adresa popisom: medzi domami

Názov pamätihodnosti: **Býk**

Typ pamätihodnosti: kategória 1A – hmotná nehnuteľná

Číslo v zozname pamätihodností Nové Mesto: nie je evidovaný

Foto:

Pôvodný stav v 60.rokoch 20.st.

Popis:

V zeleni medzi domami je od r.1960 osadená štýlová kovová plastika zo zváraného železného plechu od akad. sochára **Teodora Lugsá** (1919-2000) „**Býk**“. Rozmerná plastika (140cm výška, cca 300cm dĺžka) osadená v podstavci z armovaného betónu je ozdobou tohto priestoru. Býk je poškodený - nemá jeden roh, druhý má zlomený. Dielo je charakterizované čistotou línie, umeleckou štylizáciou a až picassovskou jednoduchosťou. Kultivovanosť tvaru tela býka vytvára vhodný kontrast k architektúre okolitých bytových domov.

Literatúra a pramene:

Agenda Slovenského fondu výtvarných umení (In. SNA Drotárska cesta) – spracovala :
PhDr. Jana Hamšíková, 2012

Bachratý, B.: Theodor Lugs Výtvarné dielo: socha a keramika, kresby, obrazy, grafika
(Bratislava 2005)

Spracoval:

PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie:

PhDr. Jana Hamšíková

Dátum: marec 2022

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

Mesto: Bratislava

Mestská časť: **Staré Mesto, Ružinov, Nové Mesto**

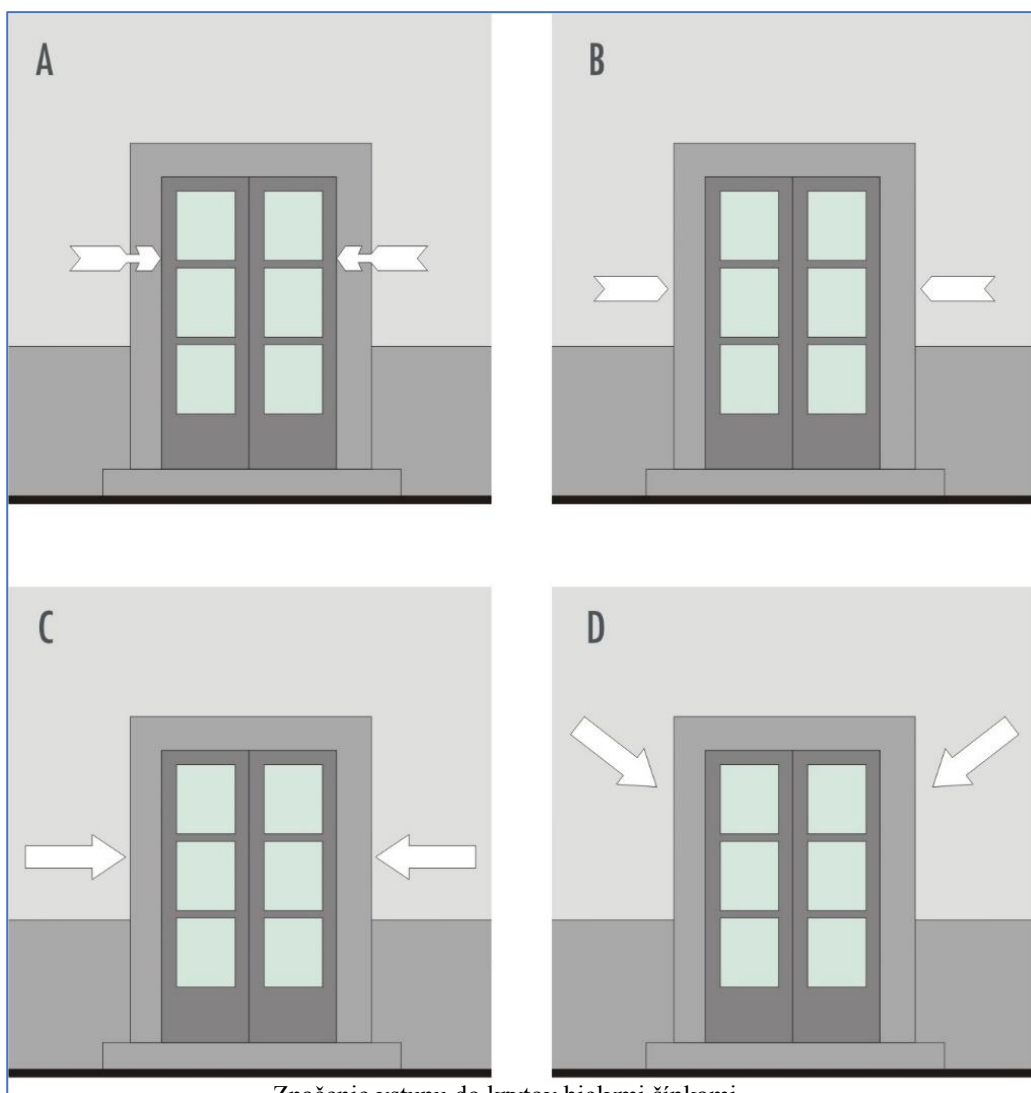
Adresy: podľa registra

Bližšie určenie: značenie protileteckých krytov na fasádach domov

Typ pamätihodnosti: kategória 1A - hmotná nehnuteľná

Názov pamätihodnosti: **súbor značenia protileteckých krytov šípkami**

Číslo v zozname MČ: -

Značenie vstupu do krytov bielymi šípkami.

Popis:

Protiletecká ochrana na území vojnovnej Slovenskej republiky bola súčasťou zemskej obrany a jej úlohou bolo chrániť štát pred následkami nepriateľských leteckých útokov. Následne boli do praxe zavedené a zrealizované protiletecké opatrenia podľa nemeckého vzoru. Za týmto účelom sa v jednotlivých častiach mesta začali budovať protiletecké kryty a zariadenia na ochranu obyvateľstva a tiež na ochranu majetku. Ochranné objekty pre civilné obyvateľstvo (kryty a úkryty v bytových domoch a verejných stavbách) boli budované v suterénoch novších stavieb so železobetónovou konštrukciou, kde bol vyčlenený priestor pre tzv. voľný protiletecký úkryt, miestnosť dostatočne chránenú voči leteckému útoku. Tieto suterénne priestory boli na fasádach objektov označené výraznými bielymi šípkami a to jednak vstupy do suterénov, jednak situovanie samotných úkrytov.

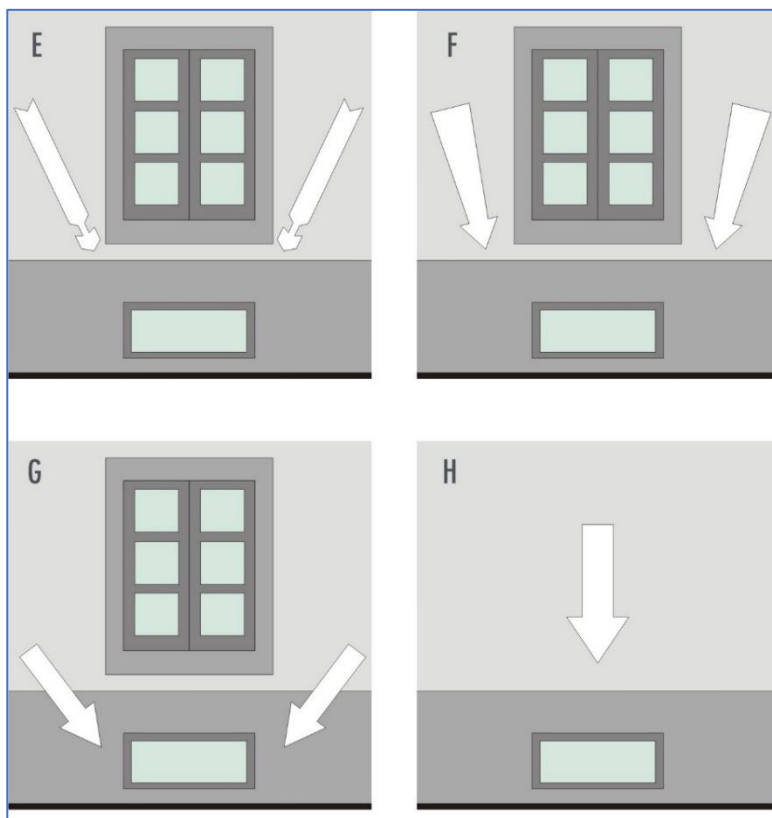
Predložený súbor je dokladom zachovania posledných ukážok protileteckých krytov z troch mestských častí Bratislavy. Pokiaľ predmetné fasády neboli nanovo natierané, sú šípky dobre viditeľné. Slabšie viditeľné sú tam, kde boli fasády pri oprave nanovo natreté.

Podklady spracovali:

Ing.arch. Škorvánek, Tomáš Tkáčik (text, grafika, foto) – február 2022

Upravil: PhDr. Ivo Štassel

Dátum: marec 2022

Značenie situovania krytov v suterénoch bielymi šípkami.

Register dochovaného značenia protiletECKÝCH úkrytov

Staré Mesto

Adresa

Popis / správca

Fotodokumentácia

Anenská

Dochované značenie na soklič.3
objektu pri pivničnom okne
diagonálna šípka

Belopotockého
č.1

Dochované značenie pri vstupe
do objektu
diagonálne šípky

ETP Management budov, s.r.o.
Záhradnícka 30, 821 08 Ružinov

Belopotockého
č.3

Dochované značenie pri vstupe
do objektu
diagonálne šípky

ETP Management budov, s.r.o.
Záhradnícka 30, 821 08 Ružinov

Benediktiho
č.3

Dochované značenie pri vstupe
do objektu
horizontálne a diagonálne šípky

Contesta s. r. o.
Vyšehradská 4, 851 06 Petržalka

Benediktiho
č.4

Dochované značenie pri vstupe
do objektu a na sokli
horizontálne šípky na ostení vstupu a
diagonálne šípky na sokli nad
pivničnými oknami

BLAHO-BYT, spol. s r.o.
Vyšehradská 4 Bratislava 851 06

Benediktiho
č.6

Dochované značenie pri vstupe
do objektu
diagonálne šípky na ostení hlavného
a bočného vstupu

vstupe
č.1

Björnsonova Dochované značenie pri
do objektu
diagonálna šípka na sokli

H - Probyt s.r.o.
Povraznícka 2882/4, 811 05 Bratislava

Björnsonova
č.2

Dochované značenie pri vstupe
do objektu
diagonálne šípky na ostení
bočného vstupu
(z dvora od Benediktiho)

Björnsonova
č.3

Dochované značenie pri vstupe
do objektu
diagonálna šípka na sokli

H - Probyt s.r.o.
Povraznícka 2882/4, 811 05 Bratislava

Björnsonova
č.4
Dochované značenie pri vstupe
do objektu
diagonálna šípka na ľavom ostení

Björnsonova
č.5
Dochované značenie pri vstupe
do objektu
diagonálna šípka na sokli

H - Probyt s.r.o.
Povraznícka 2882/4, 811 05 Bratislava

Björnsonova
č.6
Dochované značenie pri vstupe
do objektu
diagonálne šípky pri vstupe

Dobrovičova
č.3,5,7
Dochované značenie pri vstupe
do objektu
horizontálne a diagonálne šípky
pri vstupoch do objektu

Francisciho
č.6
Dochované značenie pri vstupe
do objektu
horizontálne šípky na osteniach

AMC správa nehnuteľností, s.r.o.
Kvačalova 15, 821 08 Bratislava

Kúpeľná
č.1,3,5

Dochované značenie na fasáde
objektu
diagonálne šípky pri vstupoch a
nad pivničnými oknami

Palisády
č.21

Dochované značenie na fasáde
objektu
**horizontálna šípka na pravom
ostení**

Palisády
č.23
Koreničova
č. 2

Dochované značenie na fasáde
objektu
**horizontálne šípky pri vstupoch
do objektu**
[Bytokomplet, s.r.o.](#)
[Kamenárska 4645/18, 821 04 Ružinov](#)

Podjavorinskej
č.3,5

Dochované značenie na fasáde
objektu
**diagonálne šípky pri vstupe do
objektu a nad pivničným oknom**

Povraznicka
č.9

Dochované značenie na fasáde
objektu
**diagonálne šípky nad pivničnými
oknami**

Šoltésovej
č.3

Dochované značenie na fasáde
objektu
**diagonálne šípky nad pivničnými
oknami**

Šoltésovej
č.22

Dochované značenie na fasáde
objektu
**vertikálne a diagonálne šípky pri
vstupe do objektu**
[H - Probyt s.r.o.](#)
[Povraznícka 2882/4, 811 05 Bratislava](#)

Strelecká
č.2

Dochované značenie na fasáde
objektu
**diagonálne šípky pri vstupe
do objektu**
[H - Probyt s.r.o.](#)
[Povraznícka 2882/4, 811 05 Bratislava](#)

Záhradnícka
č.3

Dochované značenie na fasáde
objektu
**diagonálna šípka pri vstupe do
objektu a nad pivničným oknom**
[Bytkomfort - BA, a.s.](#)
[Železničiarska 13, 811 04 Staré Mesto](#)

Zochova
č.16

Dochované značenie na fasáde
objektu
**diagonálne šípky pri vstupe do
objektu a nad pivničným oknom**

Ružinov

Adresa

Trenčianska
č.3

Popis / správca

Dochované značenie na sokli
objektu pri pivničnom okne
diagonálna šípka

Fotodokumentácia

Nové Mesto

Adresa

Kalinčiakova
č.9

Popis / správca

Dochované značenie na ostení
pri vstupe do objektu
horizontálne šípky

Fotodokumentácia

Pri starej prachárni
č.4,8

Dochované značenie na fasáde
a ostení pri vstupe do objektu
**horizontálne šípky pri vstupoch
do objektu, diagonálne šípky
nad pivničnými oknami**
[Bytové družstvo Centrum v Bratislave](#)
[Záhradnícka 4150/25, 811 07 Bratislava](#)

Vajnorská
č.16,18

Dochované značenie na osteniach
pri vstupe do objektu
**horizontálne šípky pri vstupoch
do objektu**
[Bytové družstvo Centrum v Bratislave](#)
[Záhradnícka 4150/25, 811 07 Bratislava](#)

Register slabo dochovaného značenia úkrytov

Staré Mesto

Dobrovičova č.1

horizontálne šípky pri vstupe do úkrytu – pretreté náterom

Ferienčíkova č.1

horizontálne šípky pri vstupe do úkrytu – pretreté náterom
diagonálne šípky na určenie polohy úkrytu – pretreté náterom

Gajova č.13

horizontálne šípky pri vstupe do úkrytu – pretreté náterom

Palisády č.46

diagonálne šípky na určenie polohy úkrytu – pretreté náterom

Výpis z online zasadnutia Komisie pre kultúru, médiá a ochranu kultúrneho dedičstva MsZ (formou videokonferencie) dňa 13.04.2022

K bodu 7

Aktualizácia Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy

Stanovisko:

Komisia pre kultúru, médiá a ochranu kultúrneho dedičstva MsZ odporúča mestskému zastupiteľstvu schváliť predloženú Aktualizáciu Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy.

Hlasovanie:

Prítomní: 8

Za: 8 Proti: 0

Zdržal sa: 0

Za správnosť opisu:

Mgr. Katarína Lukyová, v. r.
tajomníčka komisie

Ing. Matej Vagač, v. r.
predseda komisie

Aktualizácia Celomestského zoznamu pamätihodností Bratislavy

Kód uzn.: 12.1.
12.4.

Uznesenie 302/2022

zo dňa 12.05.2022

Mestská rada po prerokovaní materiálu

odporúča

Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy

1. schváliť

aktualizovaný Celomestský zoznam pamätihodností hlavného mesta SR Bratislavy,

2. uložiť

riaditeľovi Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave uverejniť aktualizovaný Celomestský zoznam pamätihodností hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na webovej stránke organizácie.

T: 30. 06. 2022